

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW

I.dz. 096/KRIA/2005

Warszawa, dnia 3 marca 2005 r.

Informacja Prezesa Krajowej Rady w sprawie koncepcji architektonicznej jako utworu chronionego prawem autorskim

Zgodnie z art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 z późn. zm.) oraz na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 Regulaminu Krajowej Rady Izby Architektów, udzielam – w związku z licznymi pytaniami dotyczącymi koncepcji architektonicznej jako utworu chronionego prawem autorskim – następującej informacji:

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 z dalszymi zmianami) *Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór)*. Natomiast w ust. 2 pkt 6 tego artykułu stanowi się, że *W szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory: (...) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne*.

Powyższe unormowania nie odnoszą się do formy ustalenia utworu, jaką może być m. in. dokumentacja projektowa. Dokumentacja taka może być wykonywana, zależnie od potrzeby i celu, całościowo albo etapowo, w tym w formie koncepcji, projektu architektoniczno-budowlanego lub projektu wykonawczego.

Z tego punktu widzenia koncepcja architektoniczna musi być uznawana za utwór architektoniczny lub architektoniczno-urbanistyczny w rozumieniu ww. ustawy. Stanowisko takie potwierdziło także urzędowe Wyjaśnienie Ministerstwa Kultury i Sztuki z roku 1996 zawarte w piśmie znak DPA.024/260/96 (opublikowane w wydawnictwie: J.Barta, R. Markiewicz – Prawo autorskie. Przepisy, orzecznictwo, umowy międzynarodowe. Wyd. IV, Dom Wydawniczy ABC, str. 443).

Nie ma z tego punktu widzenia znaczenia, że koncepcja jest ustaleniem jeszcze nie wszystkich elementów przyszłego projektu architektoniczno-budowlanego, który powstanie wskutek rozwinięcia owej koncepcji. Jak wynika bowiem z art. 1 ust 3 ww. ustawy *Utwór jest przedmiotem prawa autorskiego od chwili ustalenia, chociażby miał postać nieukończoną*. W orzecznictwie podkreślono, że *Utwór artystyczny staje się przedmiotem prawa autorskiego już wtedy, kiedy następuje jego ustalenie tj. gdy przybierze jakąkolwiek postać, chociażby nietrwałą, jednakże na tyle stabilną, żeby cechy i treść utworu wywierały afekt artystyczny* (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 25 IV 1973 r. sygn. I CR 91/73 opubl. w OSP 1974, Nr 4, poz. 157).

Utwór architektoniczny lub architektoniczno-urbanistyczny jest dziełem integralnym. Składają się nań wszystkie fazy jego opracowania. Integralność ta jest chroniona - jako element autorskich praw osobistych twórcy – przez art. 16 pkt 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Przepis ten potwierdza prawo twórcy do nienaruszalności treści i formy utworu. Zatem projektowanie architektoniczne w kolejnych fazach po wykonaniu koncepcji i na jej podstawie, zastrzeżone jest na rzecz twórcy koncepcji. Są to bowiem jego prawa wyłączne, wynikające z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. To oznacza niedopuszczalność powierzenia innej osobie projektowania np. projektu architektoniczno-budowlanego, jeżeli to projektowanie ma wykorzystywać elementy koncepcji (a zatem utworu) innego architekta.

Prezes Krajowej Rady Izby Architektów

(-) dr arch. Tomasz Taczewski